

УДК 378.2

**Скрипник Марина Іванівна,
кандидат педагогічних наук, провідний науковий
співробітник лабораторії проблем педагогіки
і психології післядипломної педагогічної освіти,
доцент кафедри філософії і освіти дорослих
Університету менеджменту освіти НАПН України**

ПАРАДИГМАЛЬНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Анотація. У статті розкрито парадигмальні засади психолого-педагогічної підготовки науково-педагогічних працівників у контексті модернізаційних змін вищої освіти України. Зосереджено увагу на методологічній психолого-педагогічній підготовці науково-педагогічних працівників, бо навчальні елементи змісту дисципліни нині реалізуються в іншому, відмінному від попереднього століття, науково-освітньому просторі. Наголошено на тому, що тепер, як ніколи раніше, вища школа України потребує викладачів нової генерації з конкурентоспроможним рівнем кваліфікації. Для створення концептуальної схеми психолого-педагогічної підготовки науково-педагогічних працівників пропонувано андрагогічну парадигму як концептуальну схему теорії навчання дорослих, що вивчає специфічні закономірності засвоєння знань і вмінь дорослим суб'єктом у процесі навчальної діяльності.

Ключові слова: парадигма, психолого-педагогічна підготовка, науково-педагогічні працівники, андрагогічна парадигма.

Скрыпник Марина Ивановна

ПАРАДИГМАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ РАБОТНИКОВ

Аннотация. В статье раскрыты парадигмальные основы психолого-педагогической подготовки научно-педагогических работников в контексте модернизационных изменений высшего образования Украины. Сосредоточено внимание на методологической психолого-педагогической подготовке научно-педагогических работников, так как учебные элементы содержания дисциплины, их прагматический потенциал сейчас реализуются в другом, отличном от предыдущего века научно-образовательном пространстве. Отмечено, что теперь, как никогда раньше, высшая школа Украины нуждается в преподавателях нового поколения с конкурентоспособным уровнем квалификации. Для создания концептуальной схемы психолого-педагогической подготовки научно-педагогических работников предложена андрагогическая парадигма как концептуальная схема теории обучения взрослых, которая изучает специфические закономерности усвоения взрослым субъектом знаний и умений в процессе учебной деятельности.

Ключевые слова: парадигма, психолого-педагогическая подготовка, научно-педагогические работники, андрагогическая парадигма.

Skrypnyk Marina Ivanovna

PARADIGM PRINCIPLES OF ACADEMIC TEACHING STAFF TRAINING

Abstract. *The article deals with the paradigm principles of academic teaching staff training in the context of modernization changes of higher education in Ukraine. The emphasis is on methodological and psycho-pedagogical training of academic teaching staff because educational elements of course contents are now implemented in another, different from the previous century scientific and educational space. It is emphasized that now, more than ever, universities in Ukraine need teachers of new generation with competitive skills level. It is defined that courses of psychological and pedagogical training of academic teaching staff are qualitatively different from traditional that is why they have to be designed on the basis of personal achievements and demands of academic teaching staff; the methodological foundations are essentially new scientific and educational factors formed in methodology research and experimental work in postneoclassical development conditions.*

Key words: *paradigm, psychological and pedagogical training, academic teaching staff, andragogical paradigm.*

Постановка проблеми

Проблеми психолого-педагогічної підготовки науково-педагогічних працівників є особливо актуальними у контексті модернізаційних змін вищої освіти, яка спрямовується на підготовку компетентнісного випускника ВНЗ. Це вимагає від науково-педагогічних працівників методологічної психолого-педагогічної підготовки, адже навчальні елементи змісту дисципліни, їх прагматичний потенціал та функціональні можливості сьогодні реалізуються в докорінно відмінному від попереднього століття науково-освітньому просторі і, як ніколи раніше, потребує викладачів нової генерації з конкурентоспроможним рівнем кваліфікації, які мають загальну та психолого-педагогічну культуру, розуміються на тенденціях, системах сучасної психології і педагогіки, здатні не тільки орієнтуватися в типових психолого-педагогічних ситуаціях, а й розуміти специфіку навчальної діяльності в різних умовах організації навчально-виховного процесу.

Актуальність теми дослідження. Програми психолого-педагогічної підготовки науково-педагогічних працівників мають якісно відрізнятися від традиційних, бо: їх мають проектувати з урахуванням особистісних досягнень і запитів науково-педагогічних працівників; методологічним підґрунтям є принципово нові наукові та освітні чинники, сформовані в методології дослідно-експериментальної роботи в умовах постнеокласичного розвитку: синтезу гуманітарних та науково-раціональних стратегій (деякі аспекти цих змін: технологізація та науковість технологій; задачний характер досліджень; конструкційність; наукові дослідження мають бути технологічними, реально втілені у практику; економічна детермінація, економічна підтримка та економічні обмеження; корисність результатів); існують різні типи парадигм¹³, кожній базовій моделі освітнього процесу відповідає певна, лише їй притаманна педагогічна парадигма; існує постійний агресивний вплив оточуючого інформаційного середовища, в якому ускладнюється здобуття суб'єктом професійної компетентності.

¹³ Савотина Н. А. Понятие «парадигма» и его статус в педагогике / Н. А. Савотина // Педагогика. — 2012. — № 10. — С. 3–11.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Міцний фундамент дослідницьких пошуків з означеної проблеми сформовано такими науковими вітчизняними та зарубіжними здобутками: розроблено характеристику основних історико-компаративістських підходів до з'ясування значущості проблем неперервної освіти науково-педагогічних працівників, специфікації в підвищенні кваліфікації (Є. Бражник, Н. Воскресенська, Б. Вульфсон, Л. Гур'є, О. Джуринський, З. Малькова, В. Мітіна, М. Нікандров, Л. Пуховська та ін.); визначено наукову сутність післядипломної професійної підготовки науково-педагогічних кадрів, зміст якої артикульований на розвиток здібностей до наукової творчості (В. Ледньов, Д. Фельдштейн та ін.); досліджено соціальні та економічні аспекти підготовки науково-педагогічних кадрів у системі післядипломної освіти (С. Вершловський, З. Водождокова, О. Владиславлев, Ю. Кулюткін, Г. Матушанський, В. Онушкін та ін.); проаналізовано загальні питання теорії навчання у вищій школі (С. Архангельський, А. Вербицький, Є. Князева, Л. Рувінський, В. Сластьонін та ін.); досліджено проблеми теорії та практики педагогічної освіти, її андрагогічної складової (О. Абдулліна, Є. Белозерцев, Є. Бондаревська, Г. Геллер та ін.); розкрито особливості діяльності викладачів вищої школи (Б. Анан'єв, Н. Кузьміна та ін.); з'ясовано особливості професійної підготовки викладачів вищої школи та вдосконалення їхньої педагогічної культури (Л. Макарова, В. Молчановський, І. Раченко, Г. Скок та ін.); теоретично обґрунтовано й розроблено методологію формування компетентності в аналітичній діяльності наукових і науково-педагогічних кадрів (О. Яригін).

Аналіз наукової літератури та педагогічного досвіду доводить, що у визначенні ефективності діяльності викладача вирізняють такі підходи: структурний — В. Сластьонін, Н. Тализіна, Н. Удалов та ін.; функційний — В. Антипова, Н. Кузьміна, Н. Левітов; системний — В. Беспалько, І. Блауберг, Б. Маркарян, В. Поляков; динамічний — З. Єсарєва, Н. Свиридова; особистісно орієнтований — К. Бондаревська та ін. Попри продуктивність напрацювань з проблеми, доводиться констатувати наявність суперечності між: можливістю індивідуалізації психолого-педагогічної підготовки науково-педагогічних працівників і відсутністю необхідної для цього теоретико-методичної бази.

Зв'язок роботи з науковими програмами. Дослідження виконувалося у межах загальної наукової теми Державного вищого навчального закладу «Університет менеджменту освіти» НАПН України «Психолого-педагогічна підготовка конкурентоздатного фахівця в умовах післядипломної педагогічної освіти», номер держреєстрації РК (№ 01115U002061).

Мета статті — викласти суть парадигмальних засад психолого-педагогічної підготовки науково-педагогічних працівників у контексті модернізаційних змін вищої освіти України.

Виклад основного матеріалу

Здійснені на шпальтах провідних вітчизняних та зарубіжних видань філософсько-педагогічні розвідки проблеми психолого-педагогічної підготовки науково-педагогічних працівників можна класифікувати на два чітко обґрунтовані напрями, витoki яких у культурі пізнання: перший — тяжіє до традицій модернізму, інший — до постмодерністичних

теорій. За модерністичним баченням, вища професійна освіта як соціальний інститут загалом і психолого-педагогічна підготовка зокрема має на меті дати повноцінні професійні знання, а суб'єкти відповідно мають отримати ці знання від викладачів. Отож за цим підходом зміст психолого-педагогічної підготовки зводиться до передачі накопичених знань від одного покоління до іншого. Це явище відомий бразильський педагог Пауло Фрейде у книзі «Педагогіка пригноблених»¹⁶ назвав «банківською освітою», коли діти, студенти розцінюють як «банк», а викладачі – у ролі вкладників, які сподіваються отримати в майбутньому дивіденди.

Сьогодні формується нова філософія – філософія постмодернізму, яка впливає на нову психолого-педагогічну теорію. Зокрема у педагогічній теорії тепер розглядаються нові проблеми^{3; 5; 8; 15; 17}. По-перше, осмислення культури в педагогічному процесі⁴. Ідеться про те, що не тільки педагогічні теорії, а й культурні здобутки, культурна спадщина різних народів, сучасна культура загалом стають основою педагогічного процесу. По-друге, має бути зв'язок між уявленнями викладачів про життєві проблеми студентів та реальними проблемами їхнього життя, відносини та взаємодія суб'єктів навчання у педагогічному процесі, вплив культури на їхню діяльність^{1; 2}. По-третє, науково-педагогічна діяльність стає комплексом культурних, політичних і соціальних дій. Головною ідеєю діяльності науково-педагогічного працівника в епоху постмодернізму є впевненість у тому, що працівники вищої кваліфікації мають володіти наративами, через які вони не тільки сприймають навколишній світ, а вміють науково його інтерпретувати. Інтерпретація стає проблемою нового типу розуміння науково-педагогічної діяльності.

Проблемам підготовки та атестації науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації присвячено розвідки вітчизняних дослідників. Зокрема, у праці О. Мороз, В. Юрченко¹¹ розкрито професійно-рольові особливості діяльності викладача вищого навчального закладу та обґрунтовано на цих засадах модель підготовки викладача; у роботі А. Кузьмінського⁶ проведено аналіз впливу педагогічної майстерності викладача та окремих компонентів його професійної діяльності на якість навчання у вищій школі. Аналіз джерел засвідчує, що підготовка науково-педагогічних

¹⁶ Фрейде П. Педагогіка угнетенных [електронний ресурс] / П. Фрейде. — Режим доступу : nb.kharkov.ua/Knigi/PaoloFreire_ped_ugn.pdf

³ Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. — 2009. — № 2. — С. 27–33.

⁵ Краевский В. В. Парад парадигм (послесловие к статье Н. Л. Коршуновой) / В. В. Краевский // Педагогіка. — 2006. — № 8. — С. 20–24.

⁸ Лебедев С. А. Методология науки: проблема индукции: монография / С. А. Лебедев. — М. : Альфа-М, 2013. — 192 с.

¹⁵ Скрипник М. І. Дослідження проблем професіоналізму науково-педагогічних працівників у андрагогіці / М. І. Скрипник // Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права; голов. ред. В. С. Пазенок. — К. : КУТЕП, 2013. — Вип. 15. — С. 165–177. — (Серія «Філософські науки»).

¹⁷ Чернишова Є. Р. Стратегічний менеджмент в контексті розвитку кадрового потенціалу вищих навчальних закладів через реалізацію ідей філософії людиноцентризму [електронний ресурс] / Є. Р. Чернишова. — Режим доступу : <http://umo.edu.ua/katalog/850-elektronne-naukove-fahove-vydannja-qteorija-ta-metodyka-upravlinnja-osvitojuq-vypusk-12-2013>

⁴ Гессен С. И. Основы педагогики: введение в прикладную философию / С. И. Гессен. — М. : Школа – Пресс, 1995. — 448 с.

¹ Ананьев Б. Г. Некоторые проблемы психологии взрослых / Б. Г. Ананьев. — М. : Знание, 1972. — 148 с.

² Ананьев Б. Г. Развитие психофизиологических функций взрослых людей / под ред. : Б. Г. Ананьева, Е. И. Степанова; Акад. пед. наук СССР. — М. : Педагогіка, 1972. — 246 с.

¹¹ Мороз О. Г. Підготовка майбутнього викладача вищої школи: психолого-педагогічний ракурс / О. Г. Мороз, В. І. Юрченко // Наукові записки: зб. наук. пр. — К. : НПУ, 2009.

⁶ Кузьмінський А. І. Педагогічна майстерність викладача вищої школи та її вплив на якість навчання / А. І. Кузьмінський // Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку. — 2010. — Вип. 2.

працівників є предметом наукового обґрунтування. Водночас серед питань, які вимагають теоретичної рефлексії, найбільш значущими є питання підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації до сучасних умов професійної діяльності, адже за своєю суттю остання найбільше трансформується в умовах глобалізаційних змін.

Визначення парадигмального ядра, що орієнтує освітню науку й практику, є базовим питанням. Хоча генеза студійованої проблеми охоплює щонайменше три останні десятиліття, звернімося переважно до запитів і рішень, зумовлених нашою сьогодишньою ситуацією, зокрема станом методології педагогічної реальності. Лише наголосимо, що введення цього терміна пов'язують із німецьким філософом позитивістом Г. Бергманом (1840–1904), який запропонував поняття «парадигма» для характеристики нормативної методології. Широко поширив цей термін американський фізик та історик Т. Кун (1922–1996) у праці «Структура наукових революцій» (1962)⁷. Т. Кун запропонував свою систему понять, яка описувала теорію наукових революцій. Усередині цієї системи найважливіше місце учений відвів парадигмі, яку необхідно розглядати не просто провідною теорією, а частиною цілого світогляду, у якому вона існує разом з усіма висновками, досягнутими завдяки цій парадигмі. К. Платонов розглядає парадигму як систему основних наукових досягнень (теорій, методів), за зразком яких організовується дослідницька практика вчених у певній галузі знань (дисципліні) в певний історичний період¹². Сутність педагогічної парадигми більшістю дослідників висвітлюється як основа, ідея, підхід до проектування освітніх систем, базова модель або стратегія освіти. Зрозуміло, що це поняття зберігає усі суттєві ознаки більш загального поняття, такого, як «наукова парадигма», але має і відповідні відмінності. Існування розмаїття освітніх парадигм В. Краєвський пояснює тим, що термін «парадигма», як дань моді, прийшов на зміну терміну «педагогіка» у контексті: гуманна педагогіка, педагогіка середовища, педагогіка розвитку тощо⁵. Результати аналізу наявних парадигмальних засад підготовки науково-педагогічних працівників дають змогу зробити такі висновки: парадигма – це провідна теорія науки (базовий підхід) та вища (стосовно інших) категорія наукового пізнання, заснована на бінарних опозиціях, прийнята як зразок постановки і розв'язання проблем протягом визначеного історичного періоду, фіксована в підручниках, наукових працях і визнана науковим співтовариством, незалежно від галузі знань. У межах парадигми можуть висуватися декілька теорій, концепцій. Концепція — система концептів (наукових понять, виокремлених як значущі), обґрунтована у наукових ідеях (положеннях, постулатах, законах, гіпотезах). У цьому випадку парадигма виступає як система концепцій. У межах парадигми можуть існувати різноманітні парадигмальні моделі, представники, яких не відрізняються єдністю поглядів. Статус парадигми визначається основними критеріями: бінарності; цільової визначеності, часової тривалості та прийняття як еталону, фіксації у працях, наукової перспективності. Науковий потенціал парадигми полягає у тому, що вона може використовуватися як діагностика стану проблеми, визначати тенденції розвитку.

⁷ Кун Т. Структура наукових революцій / Т. Кун ; пер. з англ. О. Васильєва. — К. : Port-Royal, 2001. — 226 с.

¹² Платонов К. В. Краткий словарь системы психологических понятий: учеб. пособие / К. В. Платонов. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Высш. шк., 1984. — С. 89.

⁵ Краевский В. В. Парад парадигм (послесловие к статье Н. Л. Коршуновой) / В. В. Краевский // Педагогика. — 2006. — № 8. — С. 20–24.

Аналіз дослідницького масиву засвідчує, що концептуальну основу підготовки викладачів вищої школи у площині гуманістичної, гуманітарної, антропологічної та культурологічної парадигм здійснено С. Сисоевою і Н. Батечко у праці «Вища освіта України: реалії сучасного розвитку»¹⁴. Відзначаємо ґрунтовність проведеного дослідження, однак авторами не враховано найсуттєвішої ознаки науково-педагогічної діяльності: спрямованості на створення науково-дослідницького продукту та його апробації в навчально-виховному процесі вищої школи. Для створення концептуальної схеми, методологічного конструкту психолого-педагогічної підготовки науково-педагогічних працівників опису лише означених парадигм недостатньо, адже вони системно й повно не описують сутність такої діяльності. Ґрунтовне усвідомлення можливе завдяки врахуванню андрагогічної парадигми як концептуальної схеми теорії навчання дорослих, що вивчає специфічні закономірності засвоєння знань і вмінь дорослим суб'єктом у процесі навчальної діяльності. Уведення андрагогічної парадигми пояснюється тим, що науково-педагогічний працівник взаємодіє з дорослим, якому властиві специфічні закономірності розвитку психофізіологічних функцій^{9; 10}. У дослідженні Т. Ломтевої⁹ виявлено сучасні стратегії гуманізації вищої освіти, окреслено роль і місце андрагогічного підходу в реалізації цих стратегій, розроблено організаційно-діяльнісну модель освіти дорослих в умовах ВНЗ.

Андрагогічну парадигму визначаємо як парадигму навчання і освіти дорослого, який усвідомлює свої потреби (зокрема освітні), здатний задовольняти їх у своїй діяльності. Ця парадигма досліджує соціальний розвиток сформованої особистості. Освіта у контексті цієї парадигми орієнтується на соціалізацію. Виходячи із основних теоретичних положень андрагогіки, технологія навчання ґрунтується на інших, аніж у педагогічній моделі, засадах. У педагогічній моделі суб'єкт навчання залежить від викладача, який і визначає цілі, зміст і результати навчання. З точки зору андрагогіки, дорослий має потребу в самостійності, самоуправлінні. Завдання викладача у цій моделі – заохочення і підтримка розвитку. Таким чином, головною характеристикою діяльності викладача в андрагогічній моделі є: по-перше, самостійна роль суб'єкта навчання; по-друге, спільна діяльність викладача і студента у підготовці та реалізації навчального процесу.

До науково-педагогічного працівника суспільство і вища школа формують особливі вимоги: він має бути не лише спеціалістом високого рівня, відповідати профілю і спеціалізації, а й забезпечувати в навчальному процесі наукові засади змісту навчальної дисципліни; проектувати індивідуальні освітні траєкторії розвитку дорослого; формувати професійні компетенції професіонала; створювати проектно-дослідницьке, інтерактивне, діяльнісне середовище шляхом використання різноманітних методів навчання. Психолого-педагогічна підготовка науково-педагогічних працівників може бути реалізована на основі системної роботи. Це, насамперед, передбачає реструктуризацію навчальних програм в аспірантурі; запровадження

¹⁴ Сисоева С. О. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку / С. О. Сисоева, Н. Г. Батечко ; Мін-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Національний ун-т біоресурсів і природокористування України. — К. : ВД ЕКМО, 2011. — 344 с.

⁹ Ломтева Т. Н. Андрагогические основы вузовского образования: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01, 13.00.08 / Т. Н. Ломтева. — Б. м. — 390 с.

¹⁰ Марон А. Е. Развитие андрагогики как области профессионально-педагогического знания и социальной практики [электронный ресурс] / А. Е. Марон. — Режим доступа : gaor.ru/.../Otdelenie_professionalnogo_obrazovaniya.2009.04.15.Spravka.1.doc

практики постійно діючих методологічних семінарів для науково-педагогічних працівників у ВНЗ; введення проблемних курсів із психології та дидактики вищої школи. Основними принципами побудови навчальних програм для аспірантів мають стати: науковість — найважливіший принцип, здійснення якого забезпечує систематизацію в оволодінні науковою картиною світу; проблемність — забезпечує перетворення наукових проблем на навчально-професійні ситуації; діалогічність — взаємодія всіх учасників освітнього процесу має характер діалогу, в якому у кожного учасника рівні можливості висловитися і бути почутим; аксіологічність — орієнтація освітніх процесів визначається провідними ідеями, цінностями саморозвитку, пріоритетністю ціннісно-сислової, мотиваційної сфер особистості дослідника; цілісність — науково-освітня діяльність має інтегративний характер, що реалізує ідеї глобалізації освіти; відкритість — освітні процеси максимально відкриті, забезпечується широка свобода всім учасникам; інтегративність — освітні процеси містять різну інтерактивну діяльність у навчальній команді; зворотний зв'язок — регулярно проводиться діагностика і самодіагностика професійних та особистісних змін науково-педагогічного працівника; продуктивність — діяльність науково-педагогічного працівника об'єктивується в конкретних і різноманітних продуктах (наукових дослідженнях, навчально-методичному комплексі тощо).

Реалізувати зазначені принципи можна шляхом розроблення елективних варіативних програм підготовки науково-педагогічних працівників, які мають переваги¹⁸:

- по-перше: реалізація гнучкості, варіативності, змінюваності програми відповідно до науково-педагогічного досвіду та його дисемінації, особистісних запитів, інтересів науково-педагогічних працівників та мети вияву науково-педагогічної творчості;
- по-друге: інтегративність та дуальність програм, що передбачає міждисциплінарний характер інтегрування суміжних наукових напрямів, галузей, дисциплін;
- по-третє: уніфікованість елективних програм, адже зміст та обсяг елективних курсів розробляються залежно від сфери професійної діяльності науково-педагогічного працівника, його зорієнтованості на науково-технічну, науково-культурологічну, науково-освітню діяльність чи можливість творчого перетворення, переходу на виконання нових освітніх завдань і проблем;
- по-четверте: особистісне спрямування елективних програм. Особистість — вибір — свобода — цю концептуальну тріаду можна розглядати як маркер елективних варіативних програм. Ситуація вибору через елективні програми створює умови для усвідомлення науково-педагогічним працівником особистісної ідентичності.

Висновки

Домінантним у психолого-педагогічній підготовці науково-педагогічних працівників на сьогодні є: врахування гуманістичної, гуманітарної, антропологічної, культурологічної та андрагогічної парадигм; модернізація соціального статусу інституцій, де здійснюється підготовка працівників вищої кваліфікації на основі

¹⁸ Чернишова Є. Р. Елективні варіативні програми підготовки науково-педагогічних працівників у системі післядипломної педагогічної освіти / Є. Р. Чернишова, М. І. Скрипник // Теорія і практика підготовки науково-педагогічних кадрів в Україні: зб. наук. пр. ; НАПН України, Ун-т менедж. освіти. — К. : СПД-ФО Рудник В. А., 2015. — С. 183.

означених парадигм; врахування в основних принципах побудови навчальних програм для аспірантів ролей, які мають виконувати науково-педагогічні працівники.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі

У контексті модернізації вищої освіти з'являються сприятливі умови для розбудови концепції психолого-педагогічної підготовки конкурентоздатного науково-педагогічного працівника в системі післядипломної педагогічної освіти.

Список використаних джерел

1. Ананьев Б. Г. Некоторые проблемы психологии взрослых / Б. Г. Ананьев. — М. : Знание, 1972. — 148 с.
2. Ананьев Б. Г. Развитие психофизиологических функций взрослых людей / под ред. Б. Г. Ананьева, Е. И. Степанова ; Акад. пед. наук СССР. — М. : Педагогика, 1972. — 246 с.
3. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. — 2009. — № 2. — С. 27–33.
4. Гессен С. И. Основы педагогики: введение в прикладную философию / С. И. Гессен. — М. : Школа – Пресс, 1995. — 448 с.
5. Краевский В. В. Парад парадигм (послесловие к статье Н. Л. Коршуновой) / В. В. Краевский // Педагогика. — 2006. — № 8. — С. 20–24.
6. Кузьмінський А. І. Педагогічна майстерність викладача вищої школи та її вплив на якість навчання / А. І. Кузьмінський // Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку. — 2010. — Вип. 2.
7. Кун Т. Структура наукових революцій / Т. Кун ; пер. з англ. О. Васильєва. — К. : Port-Royal, 2001. — 226 с.
8. Лебедев С. А. Методология науки: проблема индукции: монография / С. А. Лебедев. — М. : Альфа-М, 2013. — 192 с.
9. Ломтева Т. Н. Андрагогические основы вузовского образования: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01, 13.00.08 / Т. Н. Ломтева. — Б. м. — 390 с.
10. Марон А. Е. Развитие андрагогики как области профессионально-педагогического знания и социальной практики [электронный ресурс] / А. Е. Марон. — Режим доступа : raop.ru/.../Otdelenie_professionalnogo_obrazovaniya.2009.04.15.Spravka.1.doc
11. Мороз О. Г. Підготовка майбутнього викладача вищої школи: психолого-педагогічний ракурс / О. Г. Мороз, В. І. Юрченко // Наукові записки: зб. наук. пр. — К. : НПУ, 2009.
12. Платонов К. В. Краткий словарь системы психологических понятий: учеб. пособие / К. В. Платонов. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Высш. шк., 1984. — С. 89.
13. Савотина Н. А. Понятие «парадигма» и его статус в педагогике / Н. А. Савотина // Педагогика. — 2012. — № 10. — С. 3–11.
14. Сисоєва С. О. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку / С. О. Сисоєва, Н. Г. Батечко ; Мін-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Національний ун-т біоресурсів і природокористування України. — К. : ВД ЕКМО, 2011. — 344 с.

15. Скрипник М. І. Дослідження проблем професіоналізму науково-педагогічних працівників у андрагогіці / М. І. Скрипник // Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права ; голов. ред. В. С. Пазенок. — К. : КУТЕП, 2013. — Вип. 15. — С. 165–177. — (Серія «Філософські науки»).

16. Фрере П. Педагогика угнетенных [електронний ресурс] / П. Фрере. — Режим доступу : nb.kharkov.ua/Knigi/PaoloFreire_ped_ugn.pdf

17. Чернишова Є. Р. Стратегічний менеджмент в контексті розвитку кадрового потенціалу вищих навчальних закладів через реалізацію ідей філософії людиноцентризму [електронний ресурс] / Є. Р. Чернишова. — Режим доступу : <http://umo.edu.ua/katalog/850-elektronne-naukove-fahove-vydannja-qteorija-ta-metodyka-upravlinnja-osvitojuq-vypusk-12-2013>

18. Чернишова Є. Р. Елективні варіативні програми підготовки науково-педагогічних працівників у системі післядипломної педагогічної освіти / Є. Р. Чернишова, М. І. Скрипник // Теорія і практика підготовки науково-педагогічних кадрів в Україні: зб. наук. пр. ; НАПН України, Ун-т менедж. освіти. — К. : СПД-ФО Рудник В. А., 2015. — С. 183.

Skrypnyk Marina Ivanovna

PARADIGM PRINCIPLES OF ACADEMIC TEACHING STAFF TRAINING

The article deals with the paradigm principles of academic teaching staff training in the context of modernization changes of higher education in Ukraine. The emphasis is on methodological and psycho-pedagogical training of academic teaching staff because educational elements of course contents are now implemented in another, different from the previous century scientific and educational space. It is emphasized that now, more than ever, universities in Ukraine need teachers of new generation with competitive skills level. It is defined that courses of psychological and pedagogical training of academic teaching staff are qualitatively different from traditional that is why they have to be designed on the basis of personal achievements and demands of academic teaching staff; the methodological foundations are essentially new scientific and educational factors formed in methodology research and experimental work in postneoclassical development conditions.

There are different types of paradigms, each basic model of the educational process meets certain only her inherent educational paradigm; there is a constant aggressive effect of the information environment in which the subject is complicated by obtaining professional competence. There are different types of paradigms, each basic model of the educational process meets certain only its inherent educational paradigm; there is a constant aggressive effect of the informational environment in which an agent is complicated by obtaining professional competence.

To create a conceptual framework of psychological and pedagogical training of academic teaching staff we suggest andragogical paradigm as conceptual scheme of adult education theory, which studies the specific patterns of learning and skills of adult education activities. The principles of psycho-pedagogical training of academic teaching staff, reasonably varied opportunities of elective training courses are analysed. The approaches to structuring content varied elective courses at different levels of training (general, special and specific) are defined.